

"Glas Naroda"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenic Publishing Company, (A Corporation)
Frank Šuker, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupša, Sec.
Places of business of the corporation and, addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK II, N. Y.

• 52nd YEAR ::

"Glas Naroda" is issued every day except Saturdays, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA CELO LETO VELJA LIST ZA ZDRAVJE DRŽAVE IN KANADO:
\$7. - ZA POL LETA — \$3.50; ZA ČETRT LETA \$2.—

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni soboto, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK II, N. Y.

Telephone: CHelsea 5-1562

Japonska opozicija

Iz Japanske prihajajo poročila, glasom katerih obstojaj še vedno opozicija proti sedanjim voditeljem javnega mnenja, oziroma proti vojaški, fašistični stranki. Ta opozicija bodo po končani vojni prav lahko postala nekako jedro nove, demokratične Japanske.

Tekom zadnjega pol stoletja, so japonske oblasti storile vse, kar je bilo v njihovih močeh, da so ovirale po njihovih najboljših načinih svoboden razvoj demokratičnega političnega mišljenja in delovanja, toda sedaj, sredi vojne, se javlja, da v tem pogledu oblasti niso dosegle zatreti napredno gibanje na Japanskem.

Že pred vojno je bilo znano, da je bil sorodnik cesarja Hirohita, princ Konoye, napreden človek, in da je on z svojo napredno stranko vedno nastopal proti takozvanim miliaristom. Toda to je le malenkostnega pomena, kajti pravo demokratično gibanje je za sedaj ravno tako podtalno, kakor je bilo v vseh evropskih deželah, katere so naci-fašisti začasno osvojili.

Predno se je pričela sedanja vojna proti Japanski, bilo je tamkaj razvito gibanje proti vojaški stranki, dasiravno so vodje tega gibanja moralni mnogo prestati radi neprestanega preganjanja in zatiranja svobodne misli. Opozicija je imela tudi svoje zastopnike v japonski poslanski zbornici, kakor tudi med dajaštvom in učiteljstvom ter malim trgovstvom, kajti tudi na Japanskem so se pred vojno razvijale stranke parlamentarnih demokratov, socijalnih demokratov, agrarnih reformatorjev, socijalistov, itd. — Znano je tudi, da se japonski cesar Hirohito, ni vedno strinjal z nazori voditeljev japonske vojaške stranke.

Dne 2. februarja, 1940, je tedanji poslanec Taikao Saito, v poslanski zbornici japonskega državnega zaborava v svojem odločeno napadal japonskim miliaristom ter zahteval naj se takoj konča z drago in nesmiselno vojno proti Kitajski. Tega seveda ni dosegel, kajti vplivljivi vodje japonske vojske, kakor tudi lastniki japonskih industrij, so imeli dovolj vpliva, da so imenovanega poslanca odstranili iz japonskega parlamenta.

Glavni vodja japonske opozicije je pa Yukio Ozaki, ki je že 55 let član japonske poslanske zbornice, in ki vedno javno nastopa proti sedanjim japonskim imperijalistom. Par let pred sedajo vojno je javno podpiral vse predloga za raznorazitev in tedaj je tudi v parlamentu odkrito izjavil, da je največja laž, ako se trdi, da se je izvršila ustavovitev "neodvisne" pokrajine Manchukuo — na podlagi želje in zahteve tamšnjega prebivalstva.

Na dan japonskega napada na Pearl Harbor, je japonska policija polovila in odvela v ječe najmanj 3000 Japoncev, o katerih se je vedejo, da so člani opozicije in da se ne strinjajo z vojno proti Zjednjjenim državam. Oblasti so namreč upali, da bodo na ta način odstranile in kar za vedno zatrle demokratično gibanje na Japanskem.

Toda glede tega so se oblasti dokaj varale, kajti nekoliko mesec kasneje, oziroma v aprilu 1942, bil je naprednjak Ozaki ponovno izvoljen članom parlementa in sicer v veliko večino glasov. Njegova izvolitev je tem večjega pomena, ako uvažujemo, da je bil izvoljen baš tedaj, ko je japonska vojska zavzela luko in mesto Singapore, oziroma tedaj, ko je vsa Japonska proslavljala svoje prvotne zmage. Ko se je izvršila Ozakijeva volilna kampanja, je proti njemu nastopal takozvana cesarska vladna pomočna organizacija, in tudi vse uradne radio-družbe na Japanskem. Sredi njegove volilne kampanje, so Ozaki tudi odvedli v ječe, ker se mu je očitalo, da je baje telkom svoje kampanje napadal cesarja Hirohita. Toda kljub vsemu temu, je bil Ozaki izvoljen z ogromno večino glasov.

Opozicija proti sedanji japonski vladni klici, še vedno obstoji in tudi narašča. Leta 1943 je tedanji ministerski predsednik Tojo prepovedal obdržavanje političnih shodov izmed onih, katere je predela vlada, in istodobno je tudi izdal ukaz, da prebivalstvo ne sme v nadalje v javnosti izraziti svoje nezadovoljstva. Spomladji leta 1944, so oblasti prepovedale nadaljnjo izdajo dveh glavnih japonskih mesečnikov, ker sta kritikovala razne vladine odredbe.

Kakor v evropskih državah, tako se je tudi na Japanskem pojavila glavna opozicija proti vojaškemu fašizmu, med obrtnim delavstvom, in tekmo zime 1943—44, je vojaški governor pokrajine Tokio, general Jugo Nishio, izjavil: — "Znano nam je, da je pri nas mnogo delavcev, katerih glavna skrb so njihovi lastni interesi, in da ti delavci zahtevajo svobodo. Taki ljudje — zaslužijo smrt." Toda kljub vsemu temu, je delavstvo vprizorilo vse polno štrajkov in kmeta po Pearl Harborju, oziroma leta 1942 so delavci ladjedelnice Kawasaki v pristanišču Kobe vprizorili štrajk v svrhu znižanje dnevnih delavnih ur.

Poleg tega je na Japanskem sedaj na dnevnom redu občaj, česar namen je omesti izdelke na ta način, da mnogo delavcev ne prima redno na delo, kar ni prav nič nenačudnega, saj vpoštovamo nezustorno plačo, katero dobiva

Sestanek Velikih 3 v Potsdamu

NAPISAL ZA OVERSEAS NEWS AGENCY DONALD BELL

Noben kraj ne bi mogel mestu srečanja velikih treh boje simbolizirati popoln poraz Nemčije kot Potsdam, ki je obenem zibelka modernega militarizma in rojstni kraj trejega nemškega rajha. Res je sicer, da se je Hitlerjev nacizem začel na Bavarškem, toda sam ne bi mogel nikdar umreči ali se spremeniti in prilagoditi.

Ti nemški aristokrati so predstavljali "civilizirani" privesek načističnih primitivcev in divjakov. Njih obnašanje je bilo dovršeno, vsakteri je bil več tuhij jezikov in njih sorodništvo je bilo razpleteno širom Anglije in Italije. Leta 1871 je bil leta 1871 pruski kralj Wilhelm izbran za nemškega cesarja. To je bilo veliko ponujanje za Francijo, ki se je leta 1919 osvetlila na omenjeni način. Cilj je bil obenem tudi izpodkopati temelje Bismarckove Nemčije, zidane po izreku železnega kanclerja na "krvi in jeklu". Toda mentaliteta krvi in jekla je preživelata tudi poraz.

Kdor v razdobju med obema vojnoma je obiskal Potsdam, se je moral neizogibno prepričati o tem. Potsdam je bil pravi muzej. Muzej hiš, palač cerkev in — ljudi.

Potsdam in njegovih 60,000 prebivalcev, izbrane družbe in princev in drugih aristokratov, generalov in visokih uradnikov v pokoju, vse to je ostalo popolnoma neizpremenjeno in nedotaknjeno. Življenje se je tu nadaljevalo, ko da je vse pri starem. Niti leta 1918, niti leta 1933 ni bilo nobenih sprememb. Potsdam je ostal mesto brez tovaren in industrijskih podjetij, brez velikih prodajnic in skoraj brez takozvanih "navadnih" ljudi.

Kdor v razdobju med obema vojnoma je obiskal Potsdam, se je moral neizogibno prepričati o tem. Potsdam je bil pravi muzej. Muzej hiš, palač cerkev in — ljudi.

Gospodarski sestanek so imeli v neki vasi. O nakupu hrane za vojaštvvo so govorili. Eden od kmetov se oglaši in pravi: "Zima je tu in mi smo navezani samo na to, kar smo pridelali. Dali pa smo za vojsko, kar smo mogli. Kdaj pa dobila država tisto pšenico, o kateri je poročal radio, da so jo Rusi poslali. Najprej smo slišali da pet tisoč vagonov, potem pa celo 50 tisoč. Če ne pride ta pomoč potem ne vem kaj bo. Edino to lahko reši nas in vojsko, saj je te pšenice toliko, da bi jo imeli vsi Jugoslovani dovolj za vse leto, če bi še nekaj svojega pridelka rešili pred Nemci."

"Res je," mu pravim, "Rusi so nam poslali pomoč, moč je del tega žita že v Jugoslaviji, ker po Donavi, ki je plovna, je lahko prevoz. Ali pa naj tu pri nas nehamo dajati za vojsko? Rusija nam je dala svojo veliko pomoč, dala je hrano za kraje, kjer je vse opustošeno in pravla voda, dali je hrano za starinska mesta. Florenca je tudi mesto, ki je postal Rdeča Armada. Pa kaj mislite, da ima Rusija sedaj, ko so ji Nemci uničili, kar so ji mogli, vsega preveč? Ali pa mislite, da nas je sedaj Rusija dolžna preživljati? Vemo, da se nekaterih ljudi na vaši držišči že vso močjo stara, napačna in grda špekulacija, ki pravljajo stopnicah svojih palac. V Potsdamu pa je vsakok-

tamošnje delavstvo. Dne 26. oktobra, 1944, je dr. Isaku Tsukada potom radia javnosti naznani, da je v nekaterih japonskih tovarnah vsaki dan kar po 40 odstotkov delavcev odsotnih.

NAROD POTREBUJE POMOČ!

Zbirajmo obliko, orodje in vse, kar je najpotrebnejše pri vsaki hiši, da jim bomo poslali.

WAR RELIEF FUND OF AMERICANS OF SOUTH DESCENT (Bundles for Yugoslavia)

V RIDGEWOODU, L. I., je skladilice na 665 Seneca Avenue, vogal Gates Avenue.

V NEW YORKU pa:

WAR RELIEF FUND OF AMERICANS OF SOUTH SLAVIC DESCENT

161 PERRY STREET, NEW YORK, N. Y.

Zberite, kar morete pogrešiti in prinesite ali pošljite na gori označena naslova!

RAZGLEDNIK

TURČIJA

Glasom poročil, ki prihajajo sanju Rusijo in zapadne zveznike.

V ostalem pa tudi ni nikačih temeljnih razlogov, čemu naj Dardanele ne postanejo mednarodna morska pot, baš, kakor je tudi srečiški prijateljstva, mora skleniti (tudi z Rusijo) prijateljsko pogodbo z ozirom na skupno upravo in vporabo imenovane dardanske ožine. Zgodnjene, države in tudi Anglija, dosedaj še niso podale javnosti svojega mišljenja in naziranja glede Dardanel, in vse druge zavezniške države čakajo na objavo tega naziranja in moke.

Anglija in naša republika, se seveda zavedati, da morati biti zahvalni Rusiji; poleg tega jima je tudi znano, da je njihova zaveznička izdelala načrte glede uprave Dardanel že leta 1936, ko je konvencija v Montreaux podelila Turčiji pravico imeti in vdrževati ob Dardanski ožini svoje vojaške posadke. Zapadnim zaveznikom je tudi znano, da bode pokrajina Kars, ki je sedaj turška, potem, ko postane last Rusije, nudila slednji priliko ustanoviti tako vojaško postojanko skoraj v neposredni bližini Dardanel. In ker je znano, da boda Zgodnjene države in Anglia najbrže privolili v ruske zahteve in načrte glede imenovane morske ožine, je Turčija sedaj v velikih skribenih.

Turčija bi lahko za vedno dobila jamstvo svojega predvojnega položaja z ozirom na to (dardansko) vprašanje. Toda to priliko je zamudila, ker ni hotela vstopiti v vojno proti nacijem na strani zaveznikov in je raje ostala neutralna, baš, kakor ni hotela privoliti se zaveznikom v prvi svetovni vojni. In sedaj morati pripravljena plačati in plačevati neizogibno kazen, za svoje stare in dokaj nepremisljene napake. Tudi ostale države, ki so podpisale omenjeno pogodbo v Montreaux, bodo sedaj podpirale v tem vprašanju.

In vendar je to vse, kar bo dovoljno in prepovedano streljati; farmer, ker so popisani živali, ki pa pri vsem svojem skrbiču primanjajo živiljenja divjih živali, kar mu dosegel še ni bilo znano. Prvotno bo bilo namerljeno to veliko delo izdati v petih knjigah, toda je slednji izdati v eni samo knjigi, ki pa pri vsem svojem skrbiču primanjajo živiljenja divjih živali, kar mu dosegel še ni bilo znano. Knjiga bo natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na silem, in v morju in v zraku, tako da bo vsakod, ki živi naravo in njeni pester živilstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej načel maršak, ki živiljenja divjih živali, kar mu dosegel še ni bilo znano.

Poleg toga bo bilo namerljeno to veliko delo izdati v petih knjigah, toda je slednji izdati v eni samo knjigi, ki pa pri vsem svojem skrbiču primanjajo živiljenja divjih živali, kar mu dosegel še ni bilo znano.

Cena \$3.50

Naročite pri:

AMERICAN WILD LIFE

V knjigi je natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na silem, v morju in v zraku, tako da bo vsakod, ki živi naravo in njeni pester živilstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej načel maršak, ki živiljenja divjih živali, kar mu dosegel še ni bilo znano.

Knjigo bo z užitkom bral levec, ker načrta popisuje vse živali, ki jih je dovoljno in prepovedano streljati; farmer, ker so popisani živali, ki pa pri vsem svojem skrbiču primanjajo živiljenja divjih živali, kar mu dosegel še ni bilo znano.

Knjiga je natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na silem, v morju in v zraku, tako da bo vsakod, ki živi naravo in njeni pester živilstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej načel maršak, ki živiljenja divjih živali, kar mu dosegel še ni bilo znano.

Knjiga je natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na silem, v morju in v zraku, tako da bo vsakod, ki živi naravo in njeni pester živilstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej načel maršak, ki živiljenja divjih živali, kar mu dosegel še ni bilo znano.

Knjiga je natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na silem, v morju in v zraku, tako da bo vsakod, ki živi naravo in njeni pester živilstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej načel maršak, ki živiljenja divjih živali, kar mu dosegel še ni bilo znano.

Knjiga je natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na silem, v morju in v zraku, tako da bo vsakod, ki živi naravo in njeni pester živilstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej načel maršak, ki živiljenja divjih živali, kar mu dosegel še ni bilo znano.

Knjiga je natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na silem, v morju in v zraku, tako da bo vsakod, ki živi naravo in njeni pester živilstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej načel maršak, ki živiljenja divjih živali, kar mu dosegel še ni bilo znano.

Knjiga je natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na silem, v morju in v zraku, tako da bo vsakod, ki živi naravo in njeni pester živilstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej načel maršak, ki živiljenja divjih živali, kar mu dosegel še ni bilo znano.

Knjiga je natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na silem, v morju in v zraku, tako da bo vsakod, ki živi naravo in njeni pester živilstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej načel maršak, ki živiljenja divjih živali, kar mu dosegel še ni bilo znano.

Knjiga je natančno popisano življenje posameznih živali, živečih na silem, v morju in v zraku, tako da bo vsakod, ki živi naravo in njeni pester živilstvo, knjigo bral z velikim zanimanjem, ker bo v njej načel maršak, ki živiljenja divjih živali,

U. S. of C. A.?

Iz glavnega mesta Zjednjenevih držav Mehikanskih prihaja razveseljiva vest, kajti od tam se poroča, da se bodo stare sanje in želje prebivalstva srednjameriških republik po medsebojnem združenju, končno vendarle vresničile.

Poslanika republik Gaute-mala i nEl Salvador, sta namreč ravnokar uradoma naznani, da sta imenovani republik postali le jedna s tem, da sta odstranili dosedanje mednarodne in medsebojne meje. In ker med obema srednjameriškima republikama ni več meje, so postale obmejne strže, potne listine za potovanje v eno ali drugo dosedanje republiko, nepotrebne; vojaštvo, ki je imelo ob meji redne postojanke, je odšlo domov, in oba predsednika dosedanjih ločenih republik sta izjavila, da bodo v kratkem podala ostavko.

Oba predsednika sta tudi izrazila nado, da se bodo tudi ostale tri srednjameriške republike—Nicaragua, Honduras in Costa Rica—pridružile v federativno republiko Zjednjene držav Srednje Amerike.

Ko so se španski izkorisvevalci potom umorov in vsestranskega ropanja "vladali" na zapadni polut "našega" malega sveta, so bile srednjameriške pokrajine združene. In ko so leta 1823 domačini pregnali srednještvo iz Srednje in Južne Amerike, so zgoraj omenjene srednjameriške republike ostale za dobo petnajstih let združene. Osvobodili Južne Amerike, Simon Bolívar, in honduranski državnik Francisco Morazan, sta namreč želela in upala, da jima bodo mogoče na večkrat vzdruževati jedinstvo med vsemi republikami Srednje in Južne Amerike, katera je v devetnajstem stoletju postala svobodna in neodvisna od španskega srednještva.

Toda Bolívarjevi poizkusni za zopetno združenje niso vspeli, in ko je leta 1921 prišlo do ponovnega poizkusa ustanoviti med srednjameriškimi republikami državno zvezo v smislu Zjednjene držav Mehikanskih in Severoameriških, ta poizkus tudi ni vspel — baje radi nasvetov in vplijava na republike.

Toda od tedaj so se časi do kaj spremenili. V Evropi je priprosto ljudstvo ustanovilo največjo federacijo republik na svetu, oziroma Zjednjene države Sovjetske Rusije, kar brezvonomo vpljiva tudi na ljudstva južno od našega juga. Tamkaj, južno od Rio Grande, se namreč prebivalstvo dobro zaveda, da je reakcionarna Španska razdejala in vinciila njihovo dvatisoč let staro kulturo, ki je daleko preseza srednjeveško "kulturno" španskega hidalgov, ki so kmalo po odkritju zapadne polute prihajali v Ameriko ropati, moriti in vničevati vse "ono", kar so ameriški narodi Aztekov, Maya in Inkov zgradili tokom dveh tisočletij.

Radi tega je sedaj naša javnost uverjena, da bodo naša vlada iskreno podpirala novo srednjameriško zvezo ali Zjednjene države Srednje Amerike, ki bodo zavzemale po ozemlju in številu prebivalstva peto mesto med južnoameriškimi republikami. Ker se značaj javnega mišljenja in naziranja sedaj izredno hitro spreminja, in ker imamo na zapadni zemski poluti že troje Zjednjene držav (Mehiko, Brazil, in na-

NAJBOLJŠO GARANCIJO ZAVAROVALNINE JAMČI VAM IN VAŠIM OTROKOM KRANJSKO-SLOVENSKA KATOLIŠKA JEDNOTA

NAJSTAREJŠA SLOVENSKA PODPORA ORGANIZACIJA V AMERIKI — POSLUJE ŽE 51. LETO —

Clanstvo 39.800

Premoženje \$6,000,000.00

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNATA 129.91%

Če hočete dobre noši in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, poseteni in nadolžnosti podpori organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKI KATOLIŠKI JEDNOTI, kjer se lahko zavaruješ za zavratne, razne politične, operacije, proti bolezni in onemogosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejše vrste certifikate dobitje dobe od \$250. — do \$5,000.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vseh in srot. Če je nistaš ali članica te mogejo in bogate katoliške podporne organizacije, potruditi se in prisipi takoj.

Že pojasnila o zavarovalnini in za vse druge podrobnosti se obrnite na uradnike in uradnike krajinskih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

Pekel na zemlji

("Kmečki Glas")

(Mnoge smo že čitali o grozodejstvih v načinjskih taboriščih smrti—Buchenwald, Dachau in neštečo drugih, in med tem je tudi zloglasni Auschwitz, prinesel svoj del k tej grozni, nečloveški poviesti mrtv in trpljenja. Tukaj, iz slovenskega lista, "Kmečki glas", smo ponatisnili dozivljaje slovenske žene, ki se je vrnila iz doline mrtvih. — Op. urad.)

Žena, ki se je vrnila iz Auschwitza, nam je napisala svojo strahotno zgodbo, ki jo je coževala v nemškem taborišču smrti.

"Ker me je srečen trenutek rešil iz pekla," tako pravi, "mi ne da roka, da ne bi popisala vsaj nekaj teh grozot, ki so nam jih prizadejali "prinašači kulturne", kakor so sami sebi ti barbarji dejali. Naj svet izve, kaj počenljajo Nemci po svojih javnih moriščih! Naj slišijo vse, ki se danes bore proti Hitlerju, kako gusna so njihova zverinstva. Že samo zavoljo Hitlerjevih taborišč po Nemčiji morajo napredovati armade in morajo sipati ogenj na Nemčijo, da se za vedno izbriše z zemlje preketo Hitlerjevo seme, seme zla in groze.

Bilo je marca 1943, ko se je pomikala kolona devetdesetih ljudi v koncentracijskem taborišču Auschwitzu iz revirskega bloka v blok smrti. Kratka pot. Grozna pot. Mrzel veter je prisl ledene kaplje v telesa napol mrtvih in izmožganih žena. Umarano bele cunje so visele na teh telesih, ki so se nekaj sekale okrog slovenskih ognjišč in prebivala pod slovenskimi strehami s srečnimi materinskimi srca. Na to davno, prelepoto dobo ni več spomina. Vlekle smo se na pol po tleh, bolj podobno živalim kakor pa ljudem. Od revirskega bloka pa do "bloka smrti" ni bilo delj kot sto metrov. Pomikanje pa je trajalo celo večnost. Kajti ljudje, ki jih odbera za blok smrti, hodijo s počasnim, opotekajočim se korakom, nekateri pa lezejo že po vseh štirih. Bile smo določene za smrt. Napravili smo morali v revirskega bloku prostor za nove trpine, ki so jih od vseh vetrov gonili v Auschwitz.

Tako smo prišle v grobno. Mirno lahko rečemo grobno, kajti iz nje vodi samo en pot: pot v krematorij, kjer postaneš nič, pel, ki ga prokleti Nemec strese po svojih poljih okrog Auschwitza. Zgradba je surov zidan. Skozi prenogokatere spranje brije mrzel veter, skozi luknje v strehi pada dež, posmešan s snegom. Tla so gola, blatna. Postelje so nekakšna korita, zidan v štiri nadstropja. V takšnem koritu je prostora za tri ljudi, a ležalo jih je najmanj sedem. Slamnjače so bile povajljane, gnile in ušive. Tenke odeje so razpadale, gniloba jih je že vse razjedla. V tem bloku smrti je ležalo najmanj šesto ljudi, izstradanih in v svojem lastnem blatu gnijočih ljudi, na katere ni nihče vrgel človeškega poldela. Smrt je počasi lezla v kosti. Zdaj je otrdelog noge, zdaj roka, dokler ni nehalo biti tudi srce. Če pa smrt le prehitro ni opravila svojega strašnega razdejanja, so položili razpadajoče življenje v nosilnico . . . in kmalu je plin upihnil še isti plamenček življenja, ki je v človeku gorel le še z slabotnim plamenom.

Ljudje, katere so Nemci, ki se znajo tak bahati s svojo kuluro in človečanstvom, prinali semkaj, so umirali na najgnusnejši način. Vedeli so, da se nekje poraja svoboda, da so nekje tisti dnevi, ko bodo hitlerjevski Nemci z grozo in trepetom zdrknili sami v nesrečo, ki so jo pripravljali drugim narodom. Inteđaj bodo ti ljudje, ki so jim Nemci naložili na pleča vse, kar premore grdega gestapovska duša, mrtvi. Zdaj so tulili od nesreče. Vsa ta masa ljudi v "bloku smrti", je kričala, molila, prekljinjala in se jokala. Vsak je izpovedoval svojo usodo v svojem jeziku, kajti tu so bili ljudje najrazličnejših narodnosti. Bila je prava blažnica.

In vendar sem skozi oslabe oči komaj opazila vse to zapuščeno človeško revščino, ki so jo prinali v barako. Od tifusa sem bila popolnoma izvrpana, na glavi sem imela veliko rano. Pahnili so me v lik, kjer sem brez vsakega upa sedela v pričakovala, kdaj mi bo ugasnil zadnji čut in bom umrla. Neprestano kričanje, zavijanje glasov in jok, so mi se povečali grozne bolečine v glavi. Misliš sem: zdaj, zdaj me bodo obsenčila krila blaznosti. Kljub veliki volji se me je polaščala madučnost, tisto tiko in strupeno čuvstvo, ki te prisili, da le mrzlo zreš v svoje krvnike in si pripravljen na vse, najbolj na smrt.

Nesnaga in blato se je bedilo iz postelj. Po tramovju so se sprejalne podgane in misi, ki so čakale, da bodo zmetali mrlje na kup. Takrat bodo planile in se zažrle v mrtvo meso. Trupla so dajali najprej v pojedino podganam predno so jih vrgli v krematorij in sežgali. Pogosto se je ponori, ko je za trenutek prenchalo kričanje ljudi, zaslišalo kako so začele podgane lomiti kosti. Mrtvaška pojedina se je začela. Če te je zjutraj slučajno privela pot mimo tistega mrljškega kupa, si videl, da je prav za prav ves živ. Podgane so tekale sem in tja. V trupla naših žena so vrata luknje. Videl si oglodane kosti in izpit mozek. Nemci so odnesli le kup krvavega in razcefranega mesa.

Vsaka žival v Nemčiji je verjetno imela boljšo hrano kot mi. Dogodilo pa se je tudi, da smo morali hrano jesti iz iste posode v katero smo opravljali svojo potrebo. Vode nismo nikoli videli. Žeja je pekla grlo, umazanja je razjedela telo, uši so nekatere naše sotrpni ke dobesedno požrle.

Se bi vam lahko podrobno risala vse te grozote, ki smo jih morali pretrpeti. Strese me, če samo pomislim na vse, kar sem pretrpela in kar se trpijo žene, ki se niso rešene pekla v Auschwitzu. Jaz sem ostala po čudovitem naključju živa. Rotila bi slehernega vojaška, ki se bori proti Nemcem: bodi strog in neusmiljen, bori se s silo, ki ji bodo do konca podlegli morile iz Nemčije, neusmiljen pobijapi, ki so uničili toliko človeških življenj in si izmislišli nekaj tako pošastnega kot je taborišče v Auschwitzu. Bodite neusmiljeni! Hitite v Nemčijo! Maščujte nas!"

(V oktobru, leta 1944.)

RUSI V BERLINU

Berlin, 5. julija. — ONA. Kaj počno Rusi v Nemčiji, da bi prevzgoljili Nemce? Dvoje stvari je pred vsem, ki se posebno vsiljivo kažejo opazovalcu iz tujine — propaganda lepakov in zvišanje odmerkov za živila.

Lepaki so tiskani v brezhibni nemščini in pripovedujejo Nemcem, da generalissimo Stalin ne namerava uničiti nemškega naroda, da Nemčija še vedno obstaja, ter da je na rodostno sovraščvo neznana stvar v ruski armadi.

Učinil te propagande na prebivalstvo poražene Nemčije je najbrž precejšen, posebno, ker ni videti mnogo ruskih vojakov, tako da morejo imeti berlincani vtiš, da prehaja mesto nazaj v njihove roke. Mnoho je pa seveda tudi takih Nemcev, ki se svoje lastne policije bolj boje kot ruskih vojakov.

Ruska oblast prepriča Nemcem mnogo svobode v izvajaju administrativne oblasti. Dr. Hans Werner, veliki župan Berlina, je povedal vašemu poročevalcu, da mora podati le vsak teden ruskemu guvernerju Nadaljevanje na 4. strani.

Z E N S K O D E L O Help Wanted (Female)

POTREBUJEMO
K R A T K E U R E . . . P O Č I N T C E
N A D U R N O D E L O , A K O Ž E L I T E .
D O B R E R A Z M E R E .

Vprašajte: SUPERINTENDENT

1501 BROADWAY, near 43rd St. NYC

Poklicite: MANSFIELD 6-3883

BUY "EXTRA" WAR BONDS

(128-134)

Z E N S K A
TOVARISICA INVALIDKI

Oprijeti lahko hišno delo, potem tudi kuhati in streli.

Poklicite BE 6-1391

(128-133)

F I N G E R W A V E R

ALL AROUND EXPERT

5 Day Week — Salary plus Comm.
(CLOSED WEDNESDAY)

Apply: MADAME SUZANNE

2887 BROADWAY (Bet. 112 & 113 St.)

Phone UN 4-5500 N. Y. C.

(128-134)

R O Č N E V E Z A V K E

Stalno delo. Lahko zasluzite do \$40.

Prijetne delavške razmere, — Po-vojna

pričinost.

Vprašajte: RODA MANUFACTURING

CO., 10-61 JACKSON AVE., L. I. C.

(IRT Vernon-Jackson, — 5 minut od Manhattana.)

(128-134)

G I R L S F O R

STEADY WORK — FULL or PART

TIME

LIGHT FACTORY

MANUFACTURING

Also WAR WORK

Apply 45 IRVING AVE. cor. Troutman

St. or 503 METROPOLITAN AVE.,

cor Union Ave., BROOKLYN,

14th St. BMT Canarsie & Ind. 8th Ave

subways within reach of buildings.

Also CLEANING WOMAN

Hours 8: A. M. — 2: P. M. Daily

CALL EV 8-8263

(128-134)

Z E N S K E Z A Č I S T I T I

URADNIŠKO POSLOPJE

K R A T K E U R E . . . P O Č I N T C E

\$22 . . . N A T E D E N

N A D U R N O D E L O , A K O Ž E L I T E .

D O B R E R A Z M E R E .

Vprašajte: SUPERINTENDENT

1501 BROADWAY, near 4

SERŽANT DIAVOLO

:: Spisal MARCEL PRIOLLET ::

(26)

Razmišljaj je, ali bo kdo poskrbel, da se prepreči škandal, ki bi uničil zakonsko srečo maroškega junaka, grofa de Royaljoie. Nekak nagon, podoben nagonu novofundlandskega psa, se je neprestano oglašal v sreu vojvode de Frileuse, ki je že toliko kralj igral vlogo maščevalca.

V hipu, ko je zvedel veliko tajno, je Maxime de Frileuse sklenil zavzeti se za nesrečno grofico Moniko. Hotel je braniti srečo nje same in polkovnika de Royaljoie. Trdno je sklenil prisiliti lopove umakniti vse grožnje in zateve.

Vse to je hotel storiti brez vednosti nesrečne žene, ki niti slutila ni, da je slišal njen pogovor s bocero. Ta misel je pripomogla seržantu, da se je zelo taktno izmuznil iz kočljivega položaja.

Seržant Diavolo je prestrašeno pogledal na svoje okorne čevlje, v katerih ni mogel tiho hoditi. Zelo težko mu bo oditi tako, da bi ga polkovnikova žena ne slišala.

Zelen je pa, da bi se mu to posrečilo. Po prstih je odšel predvidno iz saločka tako, da parket ni škrial. Tudi mimo sobe se mu je posrečilo smukniti taho. Na hodniku si je globoko oddahnil.

Napravil je nekaj korakov sem in tja, kar kor da hoče zbrati svoje misli. K sreči se je ta čas vrnila komornica Marija. Obrnil se je k nji, rekoč:

— V salonu sem postajal že nestrpen, začel sem se izprehajati po hodniku, da si pritegnem noge. Bodite tako prijazni in poglejte, če se je grofica de Royaljoie že vrnila.

Tako, gospod seržant, — je dejala komornica in zapeljivo pogledala postavnega podčastnika.

Kmalu je stal seržant Diavolo pred polkovnikovo ženo. Izročil je nesrečni Moniki pismo svojega poveljnika in salutiral, kakor se spodobi vrlemu vojaku.

Ta čas, ko je grofica de Royaljoie čitala pismo svojega hrabrega moža, je imel Maxime de Frileuse dovolj časa ogledati si obe dami.

Mati je bila podobna starejši sestri svoje hčere. Imela je kostanjeve lase in velike, zelo nežne rjave oči, okrog katerih so se vili temni kolobarji. A njena dražestna usta so imela menda tudi v srečnih trenutkih izraz otožnosti.

Yveta svoji materi sploh ni bila podobna. Bila je menda točna kopija nesrečnega mladenciča, ki je padel na polju ljubezni.

Bila je visoka in graciozna. Njena glavica je bila čudovito dražestna, v njenih ustih so se lesketalibiserno beli zobje. Njen nos je bil klasično lep, a njene zelo široke oči so spominjale na dva krasno brušena smaragda. Obrvi so bile tako lepe, da bi človek mislil, da so bile naslikane z eno potezo čopiča. In čudno. Yveta je se vedno nosila dolge, naravno nadokane temnokostanjeve lase.

Gospa de Royaljoie je moralata biti zelo dražestna, toda njeni hčeri je bila še bolj dražestna. Zdela se je, da je v nji zdržena lepota z inteligenco.

Maxime de Frileuse je znal oceniti umetnine. Dražestna Yveta ga je očarala na prvi pogled. Čutil je, da je pripravljen pognati se v nove pustolovščine, samo da to krasno dekle ne bo trpela zaradi preteklosti, za katero ne more odzovljati.

Med čitanjem moževskega pisma si je Monika za silo opomogla. Po tem se je informirala pri seržantu o tem in onem.

Seržant je odgovarjal na njena vprašanja, kolikor je pač smel kot vojak. Opisal je življenje svojih tovarishev v Maroku, kjer se je bil vojna zavlekla. Bil je zelo zgovoren.

Dami sta navdušeno kramljali s simpatičnim podčastnikom. Še na misel jima ni prišlo odslovniti ga.

Maxime de Frileuse je bil prvi, ki je začel govoriti o odhodu.

Kakor da bi hotela popraviti napako, je Monika de Royaljoie segla v ročno torbico, vzelja iz nje bankovec in ga pomolila seržantu.

Vojvoda de Frileuse ga je odklonil. Zoporna mu je bila misel, da bi sprejemal napitino. Začeljal je nekaj besed v slovo in se obrnil k vratom.

Toda Monika ga je poklicala pazaj in dejala smeje:

— Vojak na dopustu vedno potrebuje denar. Napravite mi to veselje in sprejmite malenkostno nagrado za to, da sem vas nadlegovala.

— Ne... ne. Hvala, madame!

— Toraj mi nočete napraviti veselja, — je dejala polkovnikova žena.

Maxime de Frileuse, ki ni hotel, da bi bila že itak nesrečna žena še bolj žalostna, je iztegnil roko, obenem je pa dejal:

— Sprejmem ta denar samo pod pogojem, če mi da gospodična za spomin nageljček iz tegale šopka.

Pokazal je na vazo nageljčkov, stojecu na mizi.

Yveta je za hip pozarbila na svoje gorje. Nasmehuila se je, izbrala najlepši nageljček in ga dala seržantu, ki se ji je po vseh predpisih družabne uglašenosti poklonil in zahvalil.

Maxime se je poslovil od gostoljubnih dan in odšel. Držal je v roki nageljček in bankovec. Čim je stopil na ulico, je odpel bluzo in si zataknil nageljček za nedrijat.

Blizu hotela je srečal berača. Vrgel je bankovec v njegovo zamazano čepico s kretnjo, dostojno vojvode de Frileusa.

Tako se je iznebil denarja, katerega mu plemeški ponos ni dovolil sprejeti. Potem je pospešil korake in vrnil se je po isti poti v mesto.

Čez trg Massena je prišel v staro mesto, kjer o pravi Nizzi ni bilo nobenih sledov. Daže ni poznal stare Nizze, bi bil mislil, da ga je zaneslo nekam v tujino.

V tem slikovitem okraju so ulice tako ozke, da se voz ne more ogniti vozu. So tudi take, po katerih je vožnja sploh prepovedana. Hiše mole visoko svoja zakajena pročelja. Zdele bi se mračne, dajih ne obseva južno sonce.

V ta del mesta se je zatekla vsa trgovina, posebno živilska. Ker so trgovine tesne, morajo prodajati tudi na trotoarjih in prodajalci čevljev se prav dobro razumejo s konjskimi mesarji ali italijanskimi branjevi.

Maxime de Frileuse je krenil čez evelični trg, ki je bil ob tem času prazen. Toda dobold je bilo tu toliko rož, da se je širil vonjdalec nakrog.

Vojvodi je zadostovalo zatisniti oči, pa si je lahko mislil velike eveličarne, polne vijolic, vrtnic, nageljčkov, hijacint in anemonk, ki jih pripeljejo vsakojutro na trg cele kupe in ki so ponos Nizze.

Seržant je se moral premagati, da je lahko zapustil ta kraj, po katerem je toliko kralj zahrepene. Nadaljeval je svojo pot in kmalu je zavil v Ravno ulico, ki je menda dobila to ime zato, ker je bila vsa zverižena.

Tu se Maximus ni več tako mudilo. Ogledoval je na mračnih hišah obledle številke. Združen je očividno predaleč, ker se je moral vrniti.

Slednjši se je ustavil pred novejšo hišo in dvignil glavo. Na balkonu je zagledal velik kaktus. Zašepetal je:

— Tale bo prava!

... Dalje prihodnjie.

"OKLAHOMA!" — TISOČKRAT NA ODRU

HELP WANTED :: MOŠKO DELO

The War Man Power Commission has ruled that no one in this area now employed in essential activity may transfer to another job without statement of availability.

PRESSER

(IZURJEN)
NA STROJU IN NA ROKO
Stalna služba za pravega moža. — \$70 — 75 tedensko — 5½ dni na teden
Vprašajte: NU-WAY CLEANERS
1116 Flatbush Avenue Brooklyn
Pokličite: BU 4-3430
(132-138)

POTREBUJEMO

PLETENJE (KNITTERS)
NOČNO DELO DOBRA PLACA
Supreme, Scott, & Williams Brinton
IZURJENI — Vprašajte:
ROSE CLAIRE KNITTING MILLS
746 BROADWAY N. Y. C.
Pokličite: AL 4-0221
(132-138)

DELICATESSEN CLERK

ALL AROUND
KNOWLEDGE OF KITCHEN WORK
Steady work Good Salary
KING GEORGE DELICATESSEN
83 CLARK ST., BROOKLYN
MA 4-8773
(131-133)

HAIRDRESSER

\$60 plus COMM. STALNO DELO
5 DNI NA TEDEN — PO-VOJNA
PRILJUBOST
Prijetna okoliščina — Vprašajte:
MORRIN & MURRAY
HAIR STYLISTS INC.
1706 AVENUE M. B'KLYN
Tel. DE 9-3340
(128-134)

TRUCK MECHANIC

FLEET MAINTENANCE ON
AUTOCAR

GOOD SALARY — Plenty of overtime
Steady work now and after the war.
Good working conditions. — Apply:
M & M TRANSPORTATION CO.
46 EARL ST., NEWARK, N. J.
(132-138)

DRUGIKUHAR

I. COUNTERMAN-A
SE POTREBUJEMO TAKOJ
Dobra plača — Prijetne delavske razmere. — STALNA SLUŽBA.
Vprašajte:
TRAVELERS BAR AND GRILL
5 Saybrook Place, NEWARK, N. J.
(131-133)

AUTO MECHANICS

EXPERIENCED
NEEDED IMMEDIATELY
Good Opportunity for Dependable Men
WE OFFER A PERMANENT JOB
IN AN ESSENTIAL INDUSTRY
WORK ON MOTOR TRUCKS
EXCELLENT PAY
Plenty of Overtime, Vacation with Pay.
Modern Shop. — Get a steady job now and after the war. — Very good working conditions. — Apply:
INTERNATIONAL HARVESTER CO.
52 Cambridge Ave., JERSEY CITY,
N. J. (131-133)

POTREBUJEMO TAKOJ FOREMANA — V PEKARNI ZA KRHU

MORA BITI IZVEŽBAN
Dobra plača — Stalno in Podnevno delo — WMC Odredbe vpoštevanje.
Oglasite se pri:
BRAUNS BETTER BAKERY
462 Orange St., NEWARK, N. J.
(130-136)

LABORERS

for General Work in CONCRETE Shop
Excellent wages — \$1. per Hour
Steady work no and after the war.
Good working conditions — Apply immediately.
— AMERICAN ART STONE CO., 279 GORGES ROAD,
CLIFFSIDE, N. J.
(128-134)

WINDOW CLEANERS — WANTED

IMMEDIATELY — experienced preferred — Will accept willing learners.
GOOD SALARY — Steady work with the largest industrial concern in the state — Post-war future — Time and ½ for all overtime. Apply:
N. J. WINDOW CLEANING CO.
552 NEWARK AVE., JERSEY CITY,
N. J. — WMC Rules observed.
(129-135)

MALE & FEMALE HELP WANTED

NEEDED IMMEDIATELY

CLEANING WOMAN
FOR CLEANING WORK IN LOBBY,
COCKTAIL LOUNGE and DINING
ROOMS

1 WAITRESS

GOOD SALARY AND TIPS
CHAMBERMAIDS
GOOD HOURS
PEASANT WORKING CONDITIONS
Also —
KITCHEN MEN (2)
FOR POT WASHING

BAR WAITER

GOOD SALARY GOOD HOURS
WONDERFUL OPPORTUNITY FOR
STEADY RELIABLE MAN
GET A STEADY JOB NOW AND
AFTER THE WAR — Apply:
PARK HOTEL
123 W. 7th STREET
PLAINFIELD, N. J.
(133-139)

MEN WOMEN

NEEDED AT ONCE
FOR GENERAL LAUNDRY WORK
EXPERIENCED PREFERRED
GOOD SALARY STEADY WORK
Pleasant Working Conditions
Apply: ROYAL LAUNDRY
771 So. 16th ST., NEWARK, N. J.
(133-139)

MEN WOMEN

NEEDED IMMEDIATELY
FOR LIGHT FACTORY WORK
Experience not necessary — Good starting salary. — Opening for FULL or PART TIME positions. — Clean pleasant working conditions. — Apply in person. — PYRO PLASTICS CO.
526 North Avenue East, WESTFIELD,
N. J. — Westfield 2-4300 — WMC
Rules observed. (132-138)

KUPITE EN "EXTRA" BOND DANES

SPISANA V ANGLEŠČINI

VRTNARSTVO SADJEREJSTVO POLJEDELSTVO

Skoro 1400 strani —

750 Slik

Popolni voditelj za vojni vrt.

Popolna vrsna beseda, vrsna stran, vrsna slika — mnogo NOVE novih ilustracij!
KUNINA VRTNARSKA ENCYKLOPEDIJA ZA DOMAČO POTEBOVNIK
NIS vrsnih besed — vse je jasno, resljivo, spremno.

KNJIGARNA SLOVENIC PUBLISHING CO.

116 West 18th Street
New York II, N. Y.

\$4.00

V LIČNI IN TRPEŽNI PLATNENI VEZAVI

LETOVISČE

Nudi se Vam lepa priložnost za Vaše počitnice, da JI preživite v krasni naravi na bivali Balantičevi, sedaj Starinovi farmi v SOUTH VALLEY, New York. Posebno dobitne slovenske družine ali posamezniki, so prijavno vabi, katerim je prostor že znan. Do 14. t. m. Vas sprejememo mi. Plača po dogovoru, bodisi za par dni, par tednov ali par mesecov. — Železniška postaja je Worcester, N. Y., tam vzemate avtobus (taxi) do Postne urade v South Valley; mi smo en blok stran. DRUŽINA STARIN.